

Ismételjünk!

1. Anyanyelvi témakörök → Páros kérdezés

Tegyetek fel olyan kérdéseket egymásnak a következő témakörökkel kapcsolatban, amelyekre ti is tudtok válaszolni! Társaitok válaszoljanak a kérdésekre!

- könyv- és könyvtárhasználat
- a jelek csoportosítása
- a szavak jelentése
- a stílus fogalma
- a zeneiség stíluseszközei
- a szókincs stilisztikai vizsgálata
- a szóalakok és a mondatformák mint stíluseszközök
- az alakzatok
- a szóképek
- a nem nyelvi stíluseszközök
- a szövegformálás mint stíluseszköz
- a stílusrétegek
- a stílusárnyalatok

2. Szövegvázatok

Jellemezzétek kulcsszavakkal a következő szövegtípusokat!

- névjegy, önéletrajz, kérvény, beadvány, pályázat, jegyzőkönyv, értekezés, tanulmány
- sajtóműfajok, televíziós műfajok, rádiós műfajok

3. Hogyan köszönjünk?

- a) Olvassátok el a következő cikkészletet, majd beszélgetsetek a köszönési szokásokról, illemszabályokról! Melyik nyelvi funkcióhoz kapcsolható a kommunikációban a köszönés? Milyen nyelvi formák tartoznak még ide?
- b) Elemezzétek a szöveget a megadott szempontok alapján!

- téma
- szerkezet
- kommunikációs funkció
- szövegtípus
- stílus
- hangnem
- stíluseszközök
- szövegkohéziós elemek

Nyelvünk igen gazdag köszönési-köszöntési formákban. Európában talán a magyarok köszönnek a legváltozatosabban.

Vannak olyan köszönések, amelyek csak tegezõ beszédben fordulnak elõ. Ilyen például a gyakran hallható *szervusz*. Ennek régebben volt némi feudális színezete, hiszen a latin *servus* szó magyarul szolgát jelent. Az *alázatos szolgája* (vagy rövidebb alakban: *alászolgája*) még a két világháború között is élt. Annak idején természetes volt, hogy aki így köszön, az magázódik, hiszen feljebbvalóját vagy tekintélyes ismerõsét üdvözli. Késõbb aztán gyökeresen megváltozott a helyzet: a *szervusz* tegezõ értelmû lett, sõt – mintha ige volna – többes szám második személyû alakja is kifejlõdött, a *szervusztok*.

Manapság e köszönésnek több változata ismeretes: *szevasz* (*szevasztok*), *szia* (*sziasztok* vagy *sziatok*), újabban pedig a mesterkelt *szióka*. Az olasz filmek, slágerszövegek hatására jött divatba a *csao*. Az ellen nem lehet kifogásunk, ha fiatalok így üdvözlik egymást, de az már tiszteletlenségszámba megy, ha az idõsebbeket, akár még szüleiket is *csao*-val vagy *szia*-val köszöntik (még akkor is, ha egyébként tegezõ viszonyban vannak velük).

A legismertebb köszönési formák egy része a napszakra is utal: *jó reggelt* (*napot, estét, éjszakát*) *kívánok*. (Így udvarias, a *kívánokkal* együtt.) A szótagokkal is takarékoskodó henyeség jele, hogy olykor még efféléket is hallunk: *gelt, pot, stét, cakát*.

Idõsebbek és nõk udvarias köszöntéseként napjainkban sem ritka, sõt mindinkább terjed a *kezét* (*kezeit* vagy csak *kezi-*) *csókolom*. Miként a *szervusz*-ról, errõl is lekopott a feudális máz. Viszont ezt a köszönési formát is kikezdte a rövidítési mánia: így lett belõle *csókolom*, majd *kolom*, *kloom*, sõt *lom*.

A nyelv mindig törekszik a változatosságra, sokoldalúságra: az emberek unalmasnak érzik az eddigi formákat, s újabbakat találnak.

(Mizser Lajos)

- c) Gyűjtsetek különféle köszönési formákat! Határozzátok meg, melyiket, hol és kik használják! Milyen a köszönések stílusárnyalata?

4. Szövegvariációk egy témára

Fogalmazzatok olyan szövegeket, amelyek témája a köszönés! Írjátok le a hosszabb terjedelmű szövegek kezdő és befejező mondatait!

A szóbeli szövegek típusa:

- rádiós hír
- interjú
- kerekasztal-beszélgetés

Az írásbeli szövegek típusa:

- hivatalos levél
- olvasói levél
- tanulmány

5. Stílusosan

- a) Gyűjtsétek össze a tanult stílusrétegeket!
- b) Jelöljétek ki egy stílusmestert, aki a történet mesélésekor időnként bemond egy-egy stílusréteget. Valaki kezdjen el a képek alapján egy történetet mesélni. Adja át a mesélés jogát két-három mondat után a szomszédjának. A történet mesélése így folyjon. Amikor a stílusmester új stílusréteget nevez meg, akkor abban kell a történetet tovább folytatni.

- c) Válassz ki egy stílusréteget! Írj abban a képek alapján egy internetes szöveget!

A tanulás tanulása

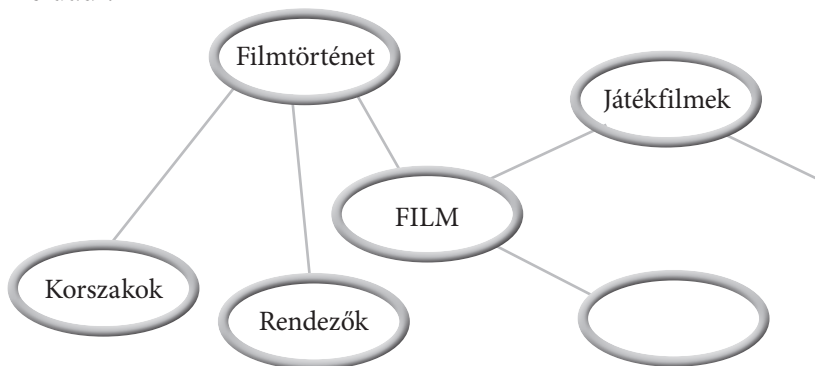
1. Kedvenc témák → Sétáló gyűjtögető

Írj minél több olyan témát, amelyről szívesen írnál! Gyűjthetsz ötleteket társaidtól is.

2. Közös téma kiválasztása → Ötlebörze

- Alkossatok csoportokat, és a gyűjtött ötletekből válasszatok ki egy közös témát!
- Gyűjtsetek egy gondolattérképbe minél több olyan témakört, amelyről a témával kapcsolatos fogalmazásban írni lehetne!

Például:

3. Témaszűkítés

- Válasszatok a csoportotokban felmerült témák közül egy olyat, amelyről mind a ketten szívesen írnátok.
- Írjatok néhány mondatos indoklást, hogy miért erre a témára esett a választásotok!

4. Címadás

- Adj a megírandó fogalmazásodnak több címet is!
- Válasszatok a pároddal egy közös címet, amely a fogalmazás címe lesz!

5. Anyaggyűjtés és vázlatírás

- a) Gyűjtsetek a témátokhoz anyagot a könyvtárban, az interneten, ha van rá módok!
- b) Írjátok meg közösen a cím alapján a fogalmazásotok vázlatát!

6. Gyors írás

Kezdd el a fogalmazás bevezetőjét megírni gyors írással! Akár több változatot is írhatasz.

7. Bevezetés

Hasonlítsátok össze a gyors írással írt bevezetőket! Adjatok tanácsot egymásnak a bevezető átfogalmazásában, az esetleges törlésben, kiegészítésben!

8. Önálló szövegírás

Írd meg otthon a fogalmazásod többi részét!

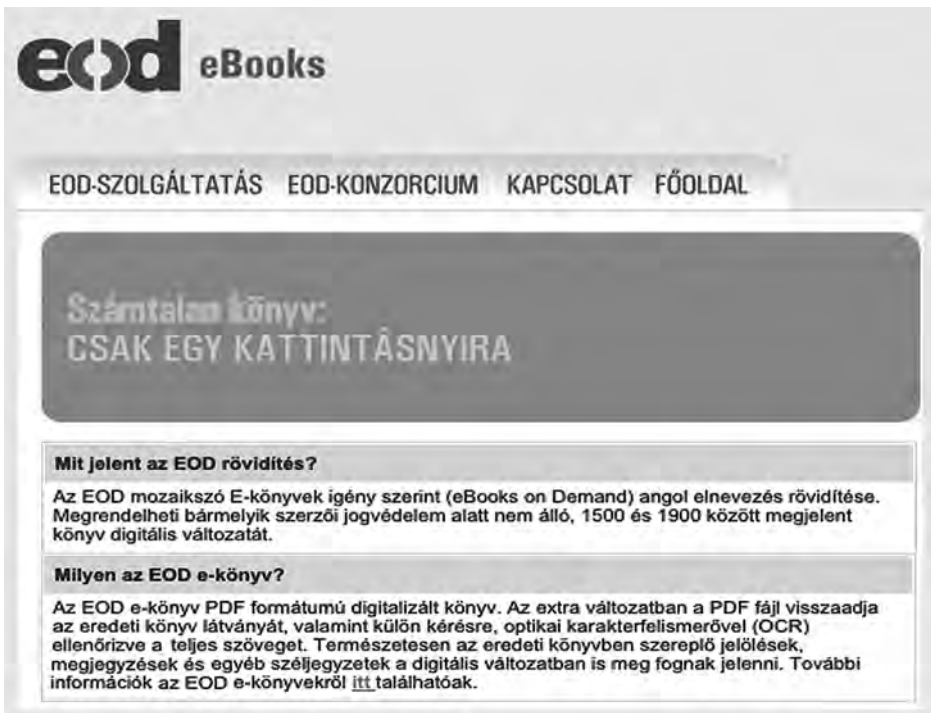
9. Önreflexió, önértékelés

- a) Készíts egy rövid feljegyzést arról, hogy mi ment könnyen, és mi nehezen a szöveg megfogalmazása közben!
- b) Értékelj az elkészült írásodat a tankönyvi leckében megadott szempontok alapján!

Könyv- és könyvtárhasználat

1. E-book

a) Olvasd el az alábbi szöveget, és oldd meg a szöveg után található feladatokat!

eod eBooks

EOD-SZOLGÁLTATÁS EOD-KONZORCIUM KAPCSOLAT FŐLDAL

Számítástechnikai könyv:
CSAK EGY KATTINTÁSNYIRA

Mit jelent az EOD rövidítés?

Az EOD mozaikszó E-könyvek igény szerint (eBooks on Demand) angol elnevezés rövidítése. Megrendelheti bármelyik szerzői jogvédelem alatt nem álló, 1500 és 1900 között megjelent könyv digitális változatát.

Milyen az EOD e-könyv?

Az EOD e-könyv PDF formátumú digitalizált könyv. Az extra változatban a PDF fájl visszaadja az eredeti könyv látványát, valamint külön kérésre, optikai karakterfelismerővel (OCR) ellenőrizve a teljes szöveget. Természetesen az eredeti könyvben szereplő jelölések, megjegyzések és egyéb széljegyzetek a digitális változatban is meg fognak jelenni. További információk az EOD e-könyvekről [itt](#) találhatóak.

- b) Mit jelent az EOD rövidítés?
- c) Milyen könyvekből lehet rendelni?
- d) Milyen formátumú a könyv?

- e) Jelöld az alábbi állításokat a szöveg alapján! I = igaz; H = hamis; X = nem említi a szöveg

Állítás	
EOD e-könyvet a világ minden könyvtárából lehet rendelni.	
Bármilyen könyvről kérhetünk digitalizált formát.	
A könyvben levő lapszéli jegyzetek is bekerülnek a digitalizált változatba.	
A szövegből egyszerű kimásolni részeket.	
A szöveget, ha van rá mód, akkor OCR-rel is átvizsgálják.	

- f) Látogass el az EOD e-book oldalára, és írd legalább öt olyan kérdést, amelyről eddig nem esett szó! Honlap: <http://books2ebooks.eu/hu>

2. Hivatkozás

- a) Olvassátok el figyelmesen az alábbi tanulmányrészletet! Javítsátok a helytelen hivatkozásokat benne!

A hallás utáni szövegértést már számos tanulmány vizsgálta többféle vonatkozásban, ezek a következők: az észlelés-megértés összefüggése (Erősné és társai 2003), a tipikus-atipikus fejlődésű gyermekek szövegértési vizsgálata (Gósy Mária Magyar Nyelvőr 1996b; Grácz 2007), a hallott-olvasott szövegértés összefüggései (Gósy 1996a; Imre Angéla: A beszédmegértés és az olvasás összefüggése. 2007), a magyar-angol beszédmegértési teljesítmény összefüggései (Simon 2001a). Szociolingvisztikai szempontból eddig a nemek közötti különbségek (Gósy-Horváth 2006) és (Markó 2007), illetve a különböző korosztályok hallás utáni szövegértésének a vizsgálati eredményeivel találkozhattunk (Simon 2001b). Macher egy tanulmányában már foglalkozott a hátrányos helyzet és a beszédmegértési teljesítmény közötti kapcsolattal, a kutatás azonban nem vetette össze a tipikus fejlődésű, nem hátrányos helyzetű és a hátrányos helyzetű gyermekek teljesítményét (Macher 2002. Nikol Kkt. Budapest. 118–130.).

(Szántó Anna: *A hallás utáni szövegértés kisiskolásoknál, néhány szociolingvisztikai tényező tükrében* – részlet)

- b) Húzzátok alá a következő irodalomjegyzékben azokat a szavakat, amelyeket egy tudományos munkában dőlten (kurzívan) kell megadni!

Erősné Brunner Katalin–Csabay Katalin–Győry Gáborné 2003.
Beszédeszélelés, beszédmegértés, szövegészlelés. Gyógypedagógiai Szemle 2: 88–96.

- Gósy Mária 1996a. Az olvasott szöveg és az elhangzott szöveg megértésének összefüggései. *Magyar Nyelvőr* 168–179.
- Gósy Mária 1996b. A beszédprodukción és a beszédpercepción összefüggései megkésett beszédfejlődés esetén. *Gyógypedagógiai Szemle* 4: 241–255.
- Gósy Mária–Horváth Viktória 2006. A percepció folyamatok összefüggései hatéveseknél. *Alkalmazott Nyelvtudomány* 6: 25–42.
- Grácsi Tekla Etelka 2007. Diszlexiás és tipikus fejlődésű gyermekek beszédfeldolgozásának vizsgálata. In: Gósy Mária (szerk.) *Beszédészlelési és beszédmegértési zavarok*. Nikol Kkt. Budapest. 202–213.
- Imre Angéla 2007. A beszédmegértés és az olvasás összefüggése. In: Gósy Mária (szerk.) *Beszédészlelési és beszédmegértési zavarok*. Nikol Kkt. Budapest. 164–183.
- Macher Mónika 2002. Cigány gyermekek beszédészlelésének és beszédmegértésének vizsgálata. In: Gósy Mária (szerk.) *Beszéd-kutatás 2002*. Nikol Kkt. Budapest. 118–130.
- Markó Alexandra 2007. A mondat- és szövegértés jellemzői és összefüggése 6–9 éves korban. In: Gósy Mária (szerk.) *Beszédészlelési és beszédmegértési zavarok*. Nikol Kkt. Budapest. 285–300.
- Simon Orsolya 2001a. A magyar és az angol beszédészlelési és beszédmegértési teljesítmény összefüggései 11–12 évesek körében. *Alkalmazott Nyelvtudomány* 2: 45–61.
- Simon Orsolya 2001b. Ötödik és hatodik osztályosok anyanyelvi szövegértési mutatói. *Iskolakultúra* 11: 92–100.

3. Irodalomjegyzék

Készíts egy pontos irodalomjegyzéket a következő katalóguscédulák alapján! Ügyelj a művek pontos leírására és a betűrendre is!

Sz 69	925080
Szép Ernő (1884–1953)	
Mátyás király tréfái / Szép Ernő; [Zórád Ernő rajz.] – 2. kiad. – Bp.: Móra, 1992. – 130 p.: ill.; 24 cm	
ISBN 963 11 6832 8 kötött: 168,- Ft	
894.511(02.053.2)–34Szép <i>Mátyás, I., magyar király [Szépirod.]</i>	
894.511(02.053.2)–36Szép	
398.2(439)	
929[9](439)MÁTYÁS, I.(0:894.511–34)	
Mt.: Zórád Ernő (1911) (ill.)	
A B *	

931

G 45

854426

Ghirshman, Roman

Az ókori Irán: Médek, perzsák, párthusok / Roman, Ghirshman.

– Bp.: Gondolat, 1985. – 349 p., XVI t.: ill.; 20 cm

Eredeti cím: L'Iran des origines à l'Islam

ISBN 963 281 495 9 kötött: 75, – Ft

* Irán

935

Irán – Történelem i. e. 4. évezred–i. sz.

904(35)

aBI

A 76

920367

Arany János (1817–1882)

Rege a csodaszarvasról / Arany János; László Gyula rajz. – Bp.:

Móra, 1991. – 60 p.: ill.; színes: 21 × 28 cm

ISBN 963 11 6494 2 kötött: 320,– Ft

894.511(02.053.2)–13Arany

Mt.: László Gyula (1910) (ill.)

a B i ☺

4. Tanulmányomhoz

Állíts össze egy legalább hat tételből álló irodalomjegyzéket egy, az általad szívesen kutató témahoz! Ügyelj az irodalmak pontos leírására!

Retorika

1. Képzettársítás

- Írjátok le, milyen szavak jutnak eszetekbe a *retorika* szóról! Fogalmazzátok meg a kapcsolatukat!
- Olvassátok el az értelmező szótárban a *retorika* szó jelentését! Készítsétek el a szó jelentésfáját!
- Gyűjtsetek a *retorika* szóhoz fölérendelt, mellérendelt és alárendelt fogalmakat!

2. Mit gondoltak mások?

Hasonlítsátok össze a következő meghatározásokat! Készítsetek egy Venn-diagramot, amelyben jelölitek, hogy mi a közös és mi az eltérő gondolat a definíciókban!

A szónoklás tárgya a beszéd, erre vonatkozik. Egyedül a beszéddel tesz és végez mindent. A rábeszélés művészete. Hitet és nem tudást ad: ez a rábeszélés. Gyakorlat, mellyel élvezetet és gyönyört szerzünk.

(Platón, Kr. e. III. század)

A retorika tágabb értelemben: ékesszólás, szűkebb értelemben: a szónoklat elmélete. (...) A retorika tágabb értelemben a prózai művek elmélete.

(Négyesy László, 1907)

A retorika művészet – ez a művészet mesterséget jelent. (...) A retorika olyan módszer, amely az ember legjellemzőbb tulajdonságára, a beszédre épül. (...) Szabálygyűjtemény formájában jelentkezik – ezek a szabályok logikai szempontok szerint kapcsolódnak. A retorika rendszerjellegű, funkciója a szöveg előállítás.

(Plett, 1987)

A retorika a közérdekű kérdésekkel foglalkozó, hasznos közéleti megnyilatkozások előkészítésének, a közélet nyilvánossága előtti és a közönség számára, az ő céljaik érdekében és szolgálatában való gondolkodásnak (mégpedig logikai és nyelvi gondolkodásnak) az elméleti és gyakorlati tudománya.

(Wacha Imre, 1994)

Retorika és kommunikáció

1. Rokon értelemben

Értelmezd a következő arisztotelészi idézeteket! Fogalmazd meg őket rokon értelmű kijelentésekkel tanácsok formájában!

(...) ha a szónoki előadásra szánt beszédet megfosztják az előadás körülményeitől, nem fejt ki sajátos hatását, és együgyűnek tűnik.

(...) minden kérdésben csakis a tapasztalattal rendelkező ember tudja helyesen megítélni a tényeket (...)

2. Wesselényi Miklós beszédének értelmezése → Páros kérdezés

- Olvassátok fel a következő szónoki beszédet! Majd válaszoljatok a kérdésekre a szöveg alapján!
- Alkossatok még legalább két-két kérdést a szöveggel kapcsolatosan!

Szent az ügy, mely mellett szavamat emelem, az emberiség ügye, ügye egymilliónál több, nyomás és helytelen teher alatt nyögő embertársainknak, kiknek keze munkája után éltünk mi kényelemben, munka nélkül, kik hordozták helyettünk is az adó terhét, verejtékeztek közmunkákban, s kiknek volt a véradó is nyakukra kényszerítve, kik fegyverrel védtek s védnek minket. (...) Az eddig elnyomottakat emeljük magunkhoz, oda, hová őket Isten teremtette. Legyenek az eddigi jobbágyok és zsellérek többé nem parasztok, pór nép, mi sem plebejusok, hanem szabad polgárok, legyenek velünk egyenlő kötelességek alatt álló s jogokkal felruházott honfitársaink. Legyenek a jog és szabadság közös érdeke által a hon szolgálatára s védelmére felhívott testvéreink. Mondjuk ki önként és ünnepélyesen, hogy a robot és dézsma, mellyel a jobbágyok és zsellérek eddig tartoztak, ezennel eltöröltetvén azok a pünkösdi utáni első Szentháromság vasárnapján egyszerre és örökre megszűnnek, hogy így ama polgári szentháromság, a szabadság, egyenlőség és testvériség malasztja áradjon ama szent napon rájuk.

(Wesselényi Miklós báró beszéde az erdélyi országgyűlésen. 1848. június 6.)

- Milyen kommunikációs célja lehetett a beszédnek? (tájékoztatás, érzelmkifejezés, felhívás, kapcsolatteremtés, -tartás és -zárás, esztétikai vagy metanyelvi szerep)
- Milyen kommunikációs körülmények között hangzott el a beszéd? (adó, vevő, beszédhelyzet, üzenet, kód, csatorna)

- Milyen kommunikációs forma jellemzi a beszédet? (egyirányú vagy többirányú kommunikáció, közvetett vagy közvetlen kommunikáció)

3. Ugyanaz másképpen 🌀

Változtass valamit az előbb megnevezett kommunikációs célok, tényezők és formák közül úgy, hogy a szöveget is fogalmazd át ennek megfelelően!

4. Kikről van szó? → Mozaik 🎲 📖 🧑🏫

- a) Kikről van szó? Párosítsátok a képeket a jellemzésekkel! Mindenki válasszon egy személyt, és mondja el, mit tud a magyar politikai, illetve kulturális életben való szerepéről!

Szónoki képességei, melyek őt a magyar politikai szónoklat legnagyobb mesterévé tették, a forradalom korszakában bontakoztak ki a maguk teljességében. Számos beszéde – így az 1848. júl. 11-i híres

Pázmány Péter

Deák Ferenc

Széchenyi István

Kossuth Lajos

haderő-megajánlási beszéd és az őszi toborzó körútja során az okt. 4-i szegedi beszéd – a magyar irodalom klasszikus szövegei közé tartozik. Szónoki művészete sajátos, egyéni színezetű. Legfőbb jellemzői a meggyőződés szilárdságából fakadó határozott, szenvedélyes hangnem, a mozgalmas, drámai előadásmód, az izzó lelkesedéstől a metsző gúnyig ívelő széles érzelmi skála, s a biztos szerkezeti felépítés. Az alapeszme, a központi mondanivaló szerves egységgé fogja össze a látszólag rapszodikus, csapongó gondolatmenetű beszédeket is. Nagy művésze (...) a nyelvnek is. Beszédei gazdagok kifejező, tömör fordulatokban.

(Irodalmi lexikon)

Témái (...): az örökváltság, a szólásszabadság, a vallási ügyek, a nemzeti nyelv, Erdély visszacsatolása stb. (...) vezető szerepe mindvégig az értelem, a becsület és az erkölcs uralmát jelentette. Ezért becsülték és tisztelték kortársai, ezért kapta a hatvanas években a haza bölcse megtisztelő elnevezést. Ezek a tulajdonságai figyelhetőek meg utolsó nagy parlamenti beszédében, melynek témájául a lelkiismereti szabadságot, a liberalizmus egyik fő, máig ható, mindig aktuális gondolatát jelölhetjük meg.

(Bencédy József)

Latin és magyar nyelvű munkásságának hatalmas terjedelmében még alig igazodott el valaki is, mégis többórás prédikációiban, hatalmas körmondataiban (...) sohasem vesz el a részletekben, mert bámulatos rendszerező képességével hatalmas ívbe, logikus alá- és fölérendeltségbe szerkeszti bele saját és mások gondolatait. Ebben egyrészt a barokk építészetre emlékeztet, másrészt a skolasztikus filozófiára, főként Aquinói Szent Tamásra. (...)

(Bencze Lóránt)

A legnagyobb magyar, Magyarország megújításának elindítója; nemcsak programot adott, hanem sok gyakorlati kezdeményezésnek a megvalósítója is volt. (...) 1825. november 4-én az országgyűlésen elsőként állt fel, felajánlva egyévi jövedelmét a tudományos akadémia felállítására. (...)

(...) beszédei nem voltak szabályos szónoklatok, hanem egy nagy tudású, széles látókörű férfi mindig plasztikus, de sajátos, – sokszor csak rögtönzött – nyilatkozatai. Mondanivalója, amelyet rendszerint fel-alá járva, szenvedélyesen az asztalra csapva adott elő, tele volt élcekkel, ahol vitatkozott, ott éles is volt.

(Hangay Zoltán)

- b) Keressen mindenki a kiválasztott személyről minél több adatot a könyvtárban, az interneten! Készüljön fel egy rövid, 5 perces előadásban a bemutatására!

5. Retorikakönyvek

Keress a könyvtárban retorikakönyveket! Írd le a címüket csoportosítva!

- Ókori könyvek fordításban
- 20. századi magyar szerzőjű retorikakönyvek
- 20. századi nem magyar szerzőjű, magyarra fordított menedzserkönyvek

6. Retorikaismertető

Készüljete fel egy-egy háromperces ismertetőre az alábbi könyvek alapján!

- Adamik Tamás (főszerk.) 2010. *Retorikai lexikon*. Pesti Kalligram Kft. Bp.
- Hull, Raymond 1998. *A sikeres nyilvános beszéd alapjai*. Bagolyvár Könyvkiadó. Bp.
- Szálkáné Gyapay Márta 1999. *Gyakorlati retorika*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp.

A nyilvános megszólalás szövegtípusai

1. A nyilvánosság szövegtípusai → Sétáló gyűjtögető

- Gyűjts minél több ötletet társaidtól a nyilvános szövegtípusokra!
- Sorolj fel legalább három-három olyan szóbeli és írásbeli szövegtípust, amelyek a nyilvánosságnak szólnak!

A NYILVÁNOSSÁG SZÖVEGTÍPUSAI	
Szóbeli szövegek	Írásbeli szövegek

2. Beszédtémák

Találjatok ki helyzeteket, témaköröket és címeket a következő beszédfajtákhoz!

- politikai beszéd
- jogi beszéd
- alkalmi beszéd

3. Beszédelemzés

Olvasd fel a következő beszédrészletet! Elemezd a szöveget a megadott szempontok szerint!

Élni csak azon nemzet fog, melyben van életerő, s amelyet nem saját életerejére, hanem csak másoknak gyámolítása tartogat, annak nincs jövődjöje. (...) A nemzet el van határozva koronájának, szabadságának, önállóságának védelmére a legnagyobb áldozatokat meghozni, és e tekintetben oly alkut, amely a nemzetnek önállóságát, szabadságát legkevésbé is sérthetné, senkitől semmi áron el nem fogad, hanem minden méltányos kívánatokat akárki irányában is teljesíteni kész. (...) Azt kérem, adja meg a képviselőház a kétszáz-ezer főnyi katonát s az erre szükséges pénzerőnek előteremtését. (...) Ezt akartam kérni, uraim; de önök felállottak, mint egy férfiú, s én leborulok a nemzet nagysága előtt. Csak azt mondom, annyi energiát a kivitelben, mint amennyi hazafiságot tapasztaltam a megajánlásban – és Magyarországot a poklok kapui sem fogják megdönteni.

(Kossuth Lajos beszéde a képviselőházban. 1848. július 11. – részlet)

- Milyen forrásokot használhatott a szónok?
- Mi a beszéd célja?
- Mi a rendező elv a szöveg felépítésében?
- Milyen hatáskeltő eszközöket alkalmaz Kossuth Lajos?
- Milyen előadásmód illik ehhez a szöveghez?

4. A beszéd fajtái

- a) Nevezetek meg olyan helyzeteket, amikor diákok tanácsadó beszédet, védőbeszédet, vádbeszédet vagy alkalmi beszédet mondhatnak!
- b) Fogalmazzatok megszólításokat és beszédkezdő mondatokat a beszédfajtákhoz!
- c) Gyűjtsetek olyan hatásos idézeteket, amelyeket használnátok a beszéd befejezésében!

5. Feleletterv

Fejtsd ki, hogy mi a kapcsolatuk a következő fogalmaknak a retorikával!

- a beszéd
- a nyelv
- a stílus
- a nyilvánosság
- a szóbeliség
- az írásbeliség
- a kommunikáció tényezői
- a kommunikáció célja
- a kommunikáció formája